

interessant: *reganya* L'usà Miquel Roger, el ben conegut escriptor de Palamós (vivent i nascut allí, el 1881), en la seva novella *La Pera de Plata* (p p L'Avenc, 1905): «per les crétues i *reganyes* dels penyals» (*AlcM* «clivella, obertura llarguera») I aquesta és també la forma que deu haver predominat a Cadaqués: ho trobo escrit així en les llistes de senyes del patró BBatlle escrites el 1882, i en una altra llista que en féu el 1895, de les quals em facilitaren fotocòpia; i ho retrobo escrit igual, en la llista posterior, impresa, de Costa Pujol (n° 67): no estic segur si tots dos es refereixen a un sol indret, però en tot cas un situa la «Costa de Ses Reganyes» a l'Oest del Cap.

En aquest duplicat *regana/reganya* (en part referents les dues formes a la mateixa península), hem de tenir el resultat d'una -NN- doble, que tan sovint, i amb tanta amplitud geogràfica, ha vacil·lat en català entre els resultats *ny* i *n*: *cabanya/cabana*, *penya/pena*, *banya/bana*, *canya/cana/recanar*, *canyó/canó/canut*, *pany/panar*, *seny/sen*, *pestanya/pestana*. Hem de reconstruir, doncs, una base *RIKANNA, i essent cèltica l'arrel RIKÀ i essent pre-romà, i en particular cèltic, el sufix -ANNA, tot lligat Cèltics són CAVANNUS > fr *chouan*, CARCANNUM, celtoïdes o almenys pre-romans *pestanya*, *lleganya*, *cabanya* (Zeuss, *Gramm Celt* 2, 774; i veg. DCEC IV, 1098c; DECAT. II, 366b12). D'altra banda també els sufixos en -TT-, i en particular -ATTO- (com -ITTO-, -OTTO-) són cèltics o més cèltics que llatins: doncs, també és més probable que l'etimon de *regata* fos també un *RIKATTA ja cèltic.

El nostre mot *regana* pogué passar a les Illes, amb la conquesta catalana, des de la costa de l'Empordà, que una part tan gran tingué en la presa i colonització de les Balears, i que tan sovint hi té tanta afinitat en el lèxic. La península del Cap de Creus ha estat precisament assenyada com un niu de topònims cèltics (o indoeuropeus pre-romans): *Peni*, *Talabre*, *Culip*, *Bausitges* (E T C I, 221a), el mateix *Cadaqués* (vol. II, 384b), potser *Tavallera*, no lluny d'allí *Darnius*, *Navata*, *Bianya*. Si a Mallorca i Menorca pogué haver-hi convergència cat. amb el mossàrab (podria fer-nos-ho sospitar el no haver-hi allà més que -ana, no -anya) podem deixar-ho en laire.

ALTRES DERIVATS de *rega*: *Regar* 'ratllar, solcar' peculiar del Capcir: «entre aquells arbres» em deien als Angles, descrivint-me una tempestat elèctrica, «hi va haver aquell d'aquí *rəgát*» 'ratllat pel llamp' (1960).

+*Regal* 'solc marcat en una paret': descrivint metafòricament el frontís d'unes velles, ja rònegues, masies: «quasi sempre solen tenir --- un parell de fines-tretes --- y no és pas estrany de veure una d'elles obstruïda. . Y sigui com sigui, tinguin un ull o 'n tinguin dos, en tots hi trobareu rastres de llàgrimes, uns *regals* bruns que s'escorren pel frontís empatinat», PBertrana, *Proses Bàrbares*, 90. 'Barranquet, xaragall, còrrec sec': el trobo a Menorca, a l'Alt Conflent i sobretot a Ribagorça. *Es Regal de S'Aigu* a la costa de Maó (al costat de *Sa Roca de S'Aigu*), 1960. «D'aquell serrat baixa un *rəgəlót* que en diuen ---» (Caudiers) Com a genèric toponímic: *Regal de Fuster* a Cornudella de

Valira (al peu de Vilaplana, on el mapa IGC marca un fondalet sense aigua); *Regal de la Noguera* a Quixig, i en compte quatre a Llaguarres: *Regal de Galindo*, *de Ribera*, *de Ramoncillo* i *de Casa Martí* (1957). Potser sense interrupció segueix per les altes valls aragoneses: «la Coma no es más que un *regal*» Benavente (1965).

En alguns llocs, i en part antigament, per influència de *rial*, *RIU* (i tots els derivats d'aquest), *regal* s'altera en *rigal*: avui és forma de l'Alta Cerdanya per a 'còrrec', amb poca aigua o sense, viu sobre tot a Er, on encara se sent com a apellatiu: «la vaca és en aquells *rigals* de Vallpoadà», «hi ha uns *rigals* que en diuen ---», «la *Fontanilla Grossa* i la *Petita* són *rigals* que hi baixa un xic d'aigua». Com a genèric n'hi ha molts allí (*Rigals* de Clotmarç cap a Aiganeix, *d'Estall*, *de les Esplanes*, *Rigal Gran*: un poc de verd sense aigua) i a Llo (R *del Flaret*; R *de Montdenud*: una devesa). A Nauja i als Angles només com a nom propi (1959-60). Ja antic: «prima est ad *Rigal* et affrontat in *rigal* ---», Bellver de Cerd, 1265; «loco vocato *Rigual* --- affrontat in corrego publico de *Rigal*» en doc. de 1300 dels Aspres (Cameles); «loco vocato *Rigual* --- affrontat ex alia parte in *rigatu* sive recho dicti hospitalis, qui vocatur *Rial*, per quod discurrit aqua fontis», Perpinyà 1288 (*InuLC*), context que prova la naturalitat de l'encreuament A Pineda de Mar anomenaven el *rigalet* el primer solc fondo que trobem sota aigua, paral·lel i arran de platja (1959).

A Mallorca significa també l'«engonal» (pròpiament 'séc entre la cuixa i el ventre'), evolució semàntica paral·lela a la de *regata* 'solc entre les natges' men (*Dag*; *AlcM*, § 2): és impossible fonèticament l'etimologia RADICAL (només podia donar **raigal*) que creu trobar-li *AlcM*, i arbitrària des del punt de vista lèxic la unió amb el nom de la peça de xarxa a base d'una suposada acc. etimològica 'punt d'on neix un òrgan o una peça': ni l'engonal no és el punt d'on neix res ni menys aquella peça de xarxa; ignorem d'on treu que s'usi a Urgell per a una part de l'orella i tenim dret a dubtar de l'exactitud d'aquesta dada no donant-ne proves, però si és certa vindrà també del séc entre l'orella i el cap.

Encara que versemblant no és segur que ja es trobi en una fórmula curativa, entre les recollides de la superstició popular gàlica, pel metge oculista de Bordeus, Marcellus Empiricus, S. v (cf *EntreDL* II, 178a.): «*rica rica soro*», per més que la interpretació que va donar-li P. Marchot (ZRPB L, 348ss.) sigui ben insegura, com ja reconegué Weisgerber (*Spra d. Festlandkelten*, pp. 19, 65). De tota manera no crec que *soro* pugui significar, aquí, 'solc', però *rica* ho sembla. Es podria pensar en l'indoeur. *SOROS* (> cast. *SUERO*, DCEC, cat. *serrigot/XERIGOT*), suposant 'solc, solc, [obre't], per al suc o fluix [dels ulls malalts]; o, partint de la idea que el muscul dels ulls és causat per un cuquet, identificar amb l'oc. ant. *suoron*, fr. ant. *suoron* (avui *cion* 'cuquet de la carn', l'etimologia germànica del qual és molt incerta) 'solc, solc [obert] per al cuquet'. en tots